

Proves d'accés a la universitat

Història de la filosofia

Sèrie 1

Escolliu UNA de les dues opcions (A o B).

OPCIÓ A

[...] amb els ullals de l'odi més abismal (l'odi de la impotència), han gosat d'establir i de mantenir la inversió de l'equivalència aristocràtica dels valors (bo = noble = poderós = bell = feliç = estimat per Déu), tot dient: «Els desgraciats són els bons; els pobres, impotents i febles són els únics bons; els que pateixen, els necessitats, els malalts, els lletjos són els únics que són piadosos, els únics que estan beneïts per Déu, i sols per a ells hi ha benaurança —i vosaltres, els poderosos i nobles, sou, al contrari, els malvats, els cruels, els lascius, els insaciabls, els ateus per a tota l'eternitat; i vosaltres sereu també per a tota l'eternitat els desventurats, els maleïts i els condemnats.» Ja se sap *qui* va heretar aquesta transvaloració jueva... [...] Recordo una frase a la qual vaig arribar en una altra ocasió [...], que amb els jueus comença la revolta dels esclaus pel que fa a la moral: la revolta que té una història de dos mil anys darrere seu i que ara nosaltres ja no percebem per la simple raó que ha triomfat.

Friedrich Wilhelm NIETZSCHE. *La genealogia de la moral*, 1

1. Expliqueu breument (entre seixanta i cent paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades.
[2 punts]
2. Expliqueu breument (entre cinc i vint paraules en cada cas) el significat que tenen en el text els mots següents:
[1 punt]
 - a) «aristocràtica»
 - b) «transvaloració»

3. Expliqueu el sentit i la justificació, segons Friedrich Wilhelm Nietzsche, de la frase següent del text: «amb els jueus comença la revolta dels esclaus pel que fa a la moral: la revolta que té una història de dos mil anys darrere seu i que ara nosaltres ja no percebem per la simple raó que ha triomfat.» (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Nietzsche que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.)
[3 punts]
4. Compareu la concepció de Nietzsche sobre la veritat (i la nostra capacitat per a conèixer-la) amb la concepció sobre aquesta mateixa qüestió d'un altre autor/a destacat de la història de la filosofia occidental.
[2 punts]
5. Expliqueu si esteu d'acord o en desacord amb l'afirmació següent: «No hi ha res que sigui bo o dolent per si mateix; què és bo i què és dolent queda determinat només per les normes morals que al llarg de la història han acabat essent acceptades per la cultura de la qual formem part.» Respondeu d'una manera raonada.
[2 punts]

OPCIÓ B

La doctrina utilitarista és que la felicitat és desitjable i que és l'única cosa desitjable com a fi: totes les altres coses només són desitjables com a mitjans per a aquest fi [...].

L'única prova que es pot donar que un objecte és visible és que de fet la gent el veu. L'única prova que es pot oferir que un so és audible és que la gent de fet el sent: i així pel que fa a les altres fonts de l'experiència. De manera semblant, entenc que l'única evidència que és possible aportar que una cosa és desitjable és que la gent de fet la desitja. [...] L'única raó que es pot donar a favor que la felicitat general és desitjable és que tota persona, en la mesura que creu que la pot assolir, desitja la pròpia felicitat. Doncs bé, com que això és un fet, no solament tenim tota la prova que és possible donar en aquest cas, sinó també tota la prova que es podria exigir, que la felicitat és un bé: que la felicitat de cada persona és un bé per a aquella persona, i que la felicitat general és, doncs, un bé per a la suma de totes les persones. Amb això, la felicitat adquireix el títol de ser un dels fins de la conducta i, consegüentment, un dels criteris de la moral.

Però això per si sol no demostra que sigui el criteri únic. Per a ser-ho, semblaria necessari mostrar no solament que la gent desitja la felicitat, sinó també que no desitja mai cap altra cosa. Ara bé, és ben palpable que la gent de fet desitja coses que en el llenguatge corrent són decididament diferents de la felicitat. Desitgen, per exemple, la virtut i l'absència de vici [...].

John Stuart MILL. *L'utilitarisme*, capítol IV

1. Expliqueu breument (entre seixanta i cent paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades.
[2 punts]

2. Expliqueu breument (entre cinc i vint paraules en cada cas) el significat que tenen en el text els mots següents:
- [1 punt]
- a) «felicitat»
 - b) «fi»
3. Expliqueu com justifica John Stuart Mill a *L'utilitarisme* que «la felicitat és desitjable» i que «és l'única cosa desitjable com a fi». (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Mill que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.)
- [3 punts]
4. Compareu la concepció de Mill sobre la moral amb la concepció sobre aquesta mateixa qüestió d'un altre autor/a destacat de la història de la filosofia occidental.
- [2 punts]
5. Expliqueu si esteu d'acord o en desacord amb l'afirmació següent: «A vegades hi ha accions que una persona està moralment obligada a fer, tot i que de cap manera no es pot justificar que comportaran que hi hagi més felicitat al món de la que hi hauria si es fes qualsevol altra acció alternativa.» Responeu d'una manera raonada.
- [2 punts]

Institut
d'Estudis
Catalans

L'Institut d'Estudis Catalans ha tingut cura de la correcció lingüística i de l'edició d'aquesta prova d'accés